

Rapport 2007:32 R

Disciplinärenden 2006 vid
högskolor och universitet

Högskoleverket • Luntmakargatan 13 • Box 7851, 103 99 Stockholm
tfn 08-563 085 00 • fax 08-563 085 50 • e-post hsv@hsv.se • www.hsv.se

Disciplinärenden 2006 vid högskolor och universitet

Utgiven av Högskoleverket 2007

Högskoleverkets rapportserie 2007:32 R

ISSN 1400-948X

Innehåll: Högskoleverket, Juridiska avdelningen, **Pontus Kyrk**

Formgivning: Högskoleverkets informationsavdelning

Tryck: Högskoleverkets kontorsservice, Stockholm, maj 2007

Tryckt på miljömärkt papper

Innehåll

Årets genomgång av disciplinärenden	5
Utgångspunkter för genomgången	5
Antalet ärenden i disciplinnämnderna fortsätter att öka	5
Påföljderna	6
Grunderna för disciplinåtgärderna	7
Fortsatt varierande påföljder mellan lärosätena	9
Antalet disciplinärenden varierar mellan lärosätena	11
Fler män än kvinnor blir föremål för disciplinåtgärd	14
Högskoleverkets avslutande kommentarer	15

Årets genomgång av disciplinärenden

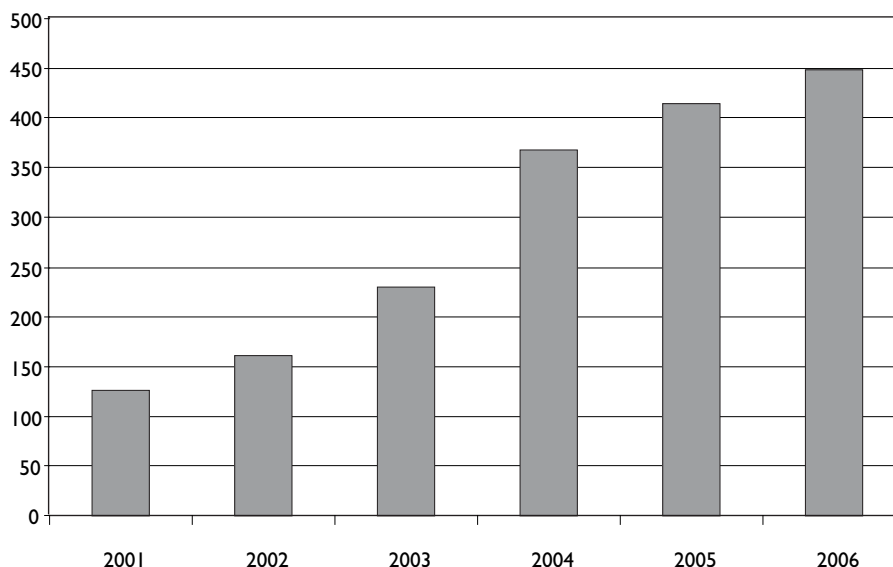
Utgångspunkter för genomgången

Högskoleverket har även i år valt att redovisa statistik och reflektioner med anledning av de disciplinärenden enligt 10 kap. högskoleförordningen (1993:100) som har beslutats av universitet och högskolor under år 2006. I år, liksom förra året, omfattar genomgången även tre större enskilda utbildningsanordnare, nämligen Chalmers tekniska högskola, Handelshögskolan i Stockholm och Högskolan i Jönköping. Dessa tre lärosäten är inte skyldiga att följa högskoleförordningen, men har egna regler motsvarande högskoleförordningens föreskrifter. I de fall en jämförelse görs enbart mellan åren 2005 och 2006 inkluderas dessa tre lärosäten i statistiken. De tre lärosätena ingår däremot inte vid jämförelser åren 2001 till 2004.

Antalet ärenden i disciplinnämnderna fortsätter att öka

En genomgång av besluten från disciplinnämnderna respektive rektorerna vid högskolor och universitet med statligt huvudmannaskap (nedan statliga lärosäten) och de angivna enskilda utbildningsanordnarna visar att 482 (449 om man bara räknar de statliga lärosätena) studenter blev föremål för en disciplinär åtgärd år 2006. Det är en ökning med 9 procent från år 2005. Sett till antalet studenter som varit föremål för en disciplinär åtgärd har ökningen från år 2001 till med år 2006 vid de statliga lärosätena uppgått till 254 procent eller i antal räknat från 127 till 449. Fortfarande är andelen studenter som blir föremål för en disciplinär åtgärd låg. År 2006 var andelen 0,17 procent av alla studenter i Sverige. Se diagram 1 (som bara avser de statliga lärosätena) och tabell 1.

Diagram I. Antal disciplinären den vid statliga lärosäten åren 2001–2006.

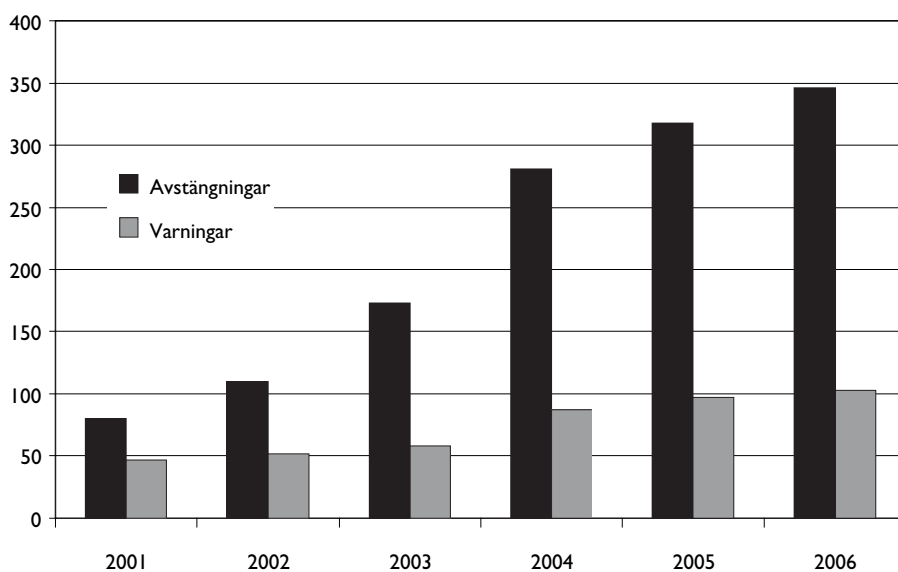

Påföljderna

Av de 482 studenter som var föremål för disciplinära åtgärder 2006 avstängdes 377 och 105 erhöi en varning. Jämfört med år 2005 har antalet avstängningar vid de statliga lärosätena, samt de enskilda utbildningsanordnarna Chalmers tekniska högskola, Handelshögskolan i Stockholm och Högskolan i Jönköping, ökat med 11 procent och antalet varningar med 4 procent. Om man enbart jämför de statliga lärosätena har antalet avstängda studenter ökat med 9 procent mellan år 2005 och 2006 och med 13 procent mellan år 2004 och 2005. Ökningstakten vad gäller antalet avstängda studenter mellan åren 2003 och 2004 uppgick till hela 62 procent. Jämfört med år 2001, har antalet avstängda studenter vid de statliga lärosätena ökat med 332,5 procent och antalet varnade studenter med 119 procent eller i antal räknat från 80 till 346 respektive från 47 till 103.

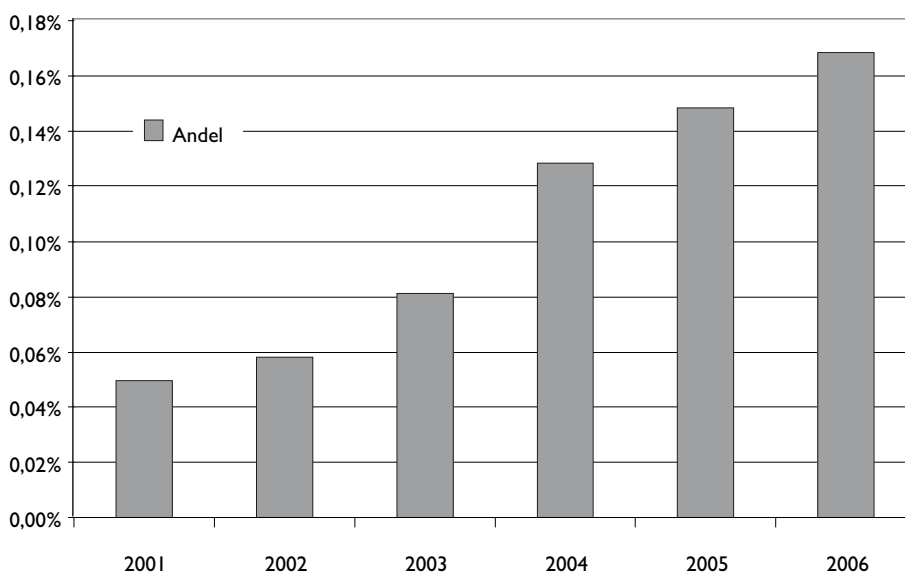
Som även framgår av diagram 2 – som bara avser de statliga lärosätena – har antalet varningar sedan år 2001 alltså i princip fördubblats. Antalet avstängningar har däremot under de år en granskning genomförts mer än fyrdubblats. Detta kan till stora delar förklaras av det kraftigt ökande antalet plagieringsären den. De allra flesta lärosäten avstänger studenter som gjort sig skyldiga till plagiering.

Diagram 2. Antal avstängningar och varningar vid statliga lärosäten åren 2001–2006.

År 2006 minskade antalet helårsstudenter med 4,8 procent jämfört med 2005. Trots detta fortsatte andelen studenter som blev föremål för en disciplinåtgärd att öka. Ökningstakten har dock minskat kraftigt. Se diagram 3, som bara avser de statliga lärosätena.

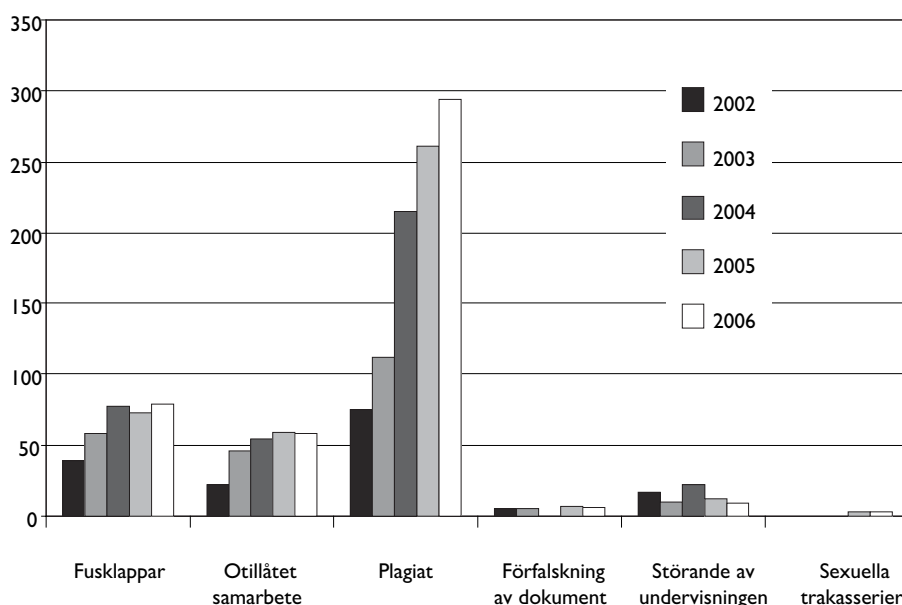
Diagram 3. Andel av samtliga disciplinären den vid statliga lärosäten (antal avstängda och varnade studenter / antal helårsstudenter åren 2001–2006).

Grunderna för disciplinåtgärderna

Den vanligaste orsaken till att studenter vid de statliga lärosätena blev föremål för disciplinåtgärder var, liksom vid de föregående årens granskningar, plagiat. Detta skedde i 294 fall, varav 218 studenter avstängdes. År 2005 skedde det i 261 fall, varav 209 avstängdes. Detta innebär att antalet studenter som avstängdes eller varnades för plagiering ökade med 13 procent mellan år 2005 och 2006. Antalet studenter som avstängts för plagiering ökade dock med endast 4 procent mellan åren 2005 och 2006. Varning som disciplinåtgärd för plagiering ökade alltså något. Att i högre utsträckning varna studenter som gjort sig skyldiga till plagiering sker dock vid endast ett fåtal lärosäten. Mellan åren 2004 och 2005 uppgick ökningen vad gäller antalet avstängda studenter till 19 procent. Ökningen mellan åren 2003 och 2004 uppgick till 89 procent. Se diagram 4, som bara avser de statliga lärosätena.

Diagram 4. Antal disciplinärenden per kategori vid statliga lärosäten åren 2002–2006.

Av de studenter vid de statliga lärosätena som blev föremål för disciplinåtgärder år 2006 hade sammanlagt 437 på olika sätt vilselett vid bedömning av studieprestation och 12 (5 avstängningar och 7 varningar) stört undervisningen eller verksamheten i övrigt, alternativt gjort sig skyldiga till sexuella trakasserier. Av de studenter som hade vilselett vid bedömning av studieprestation avstängdes 341, medan 96 varnades.

Studenter kan vilseleda vid bedömning av studieprestation på flera olika sätt. Vilseledandet kan delas in i fuskklappar och otillåtna hjälpmedel, otillåtet samarbete, plagiat samt förfalskning av dokument (tidigare ”ändrat poäng på tentamen”). Till detta kommer ytterligare två kategorier, nämligen störande av undervisningen eller verksamheten i övrigt (inklusive datarelaterade förseelser) samt sexuella trakasserier. Med denna indelning fördelas ärendena för

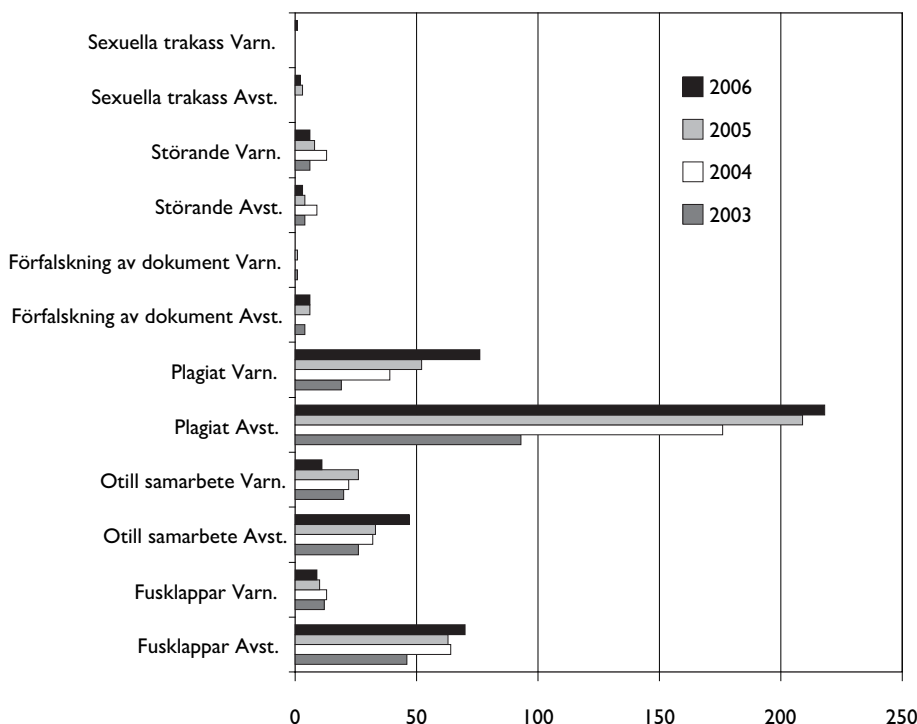

de statliga högskolorna är 2006 på följande sätt, med siffrorna för 2005 inom parentes.

- **Fusklappar och otillåtna hjälpmedel.** 79 (73) studenter blev föremål för disciplinåtgärder, 70 (63) avstängdes och 9 (10) varnades.
- **Otillåtet samarbete.** 58 (59) studenter blev föremål för disciplinåtgärder, 47 (33) avstängdes och 11 (26) varnades.
- **Plagiat.** 294 (261) studenter blev föremål för disciplinåtgärder, 218 (209) avstängdes och 76 (52) varnades.
- **Störande av undervisningen eller verksamheten i övrigt.** 9 (12) studenter blev föremål för disciplinåtgärder, 3 (4) avstängdes och 6 (8) varnades.
- **Förfalskning av dokument (tidigare ”ändrat poäng på tentamen”).** 6 (7) studenter blev föremål för disciplinåtgärder. År 2006 stängdes alla 6 av. År 2005 avstängdes 6 studenter och 1 student varnades.
- **Sexuella trakasserier.** 3 (3) studenter blev föremål för disciplinåtgärder, 2 (3) avstängdes och 1 (0) varnades.

Se diagram 5, som bara avser de statliga lärosätena.

Diagram 5. Antal avstängningar (Avst.) och varningar (Varn.) per kategori vid statliga lärosäten åren 2003–2006.

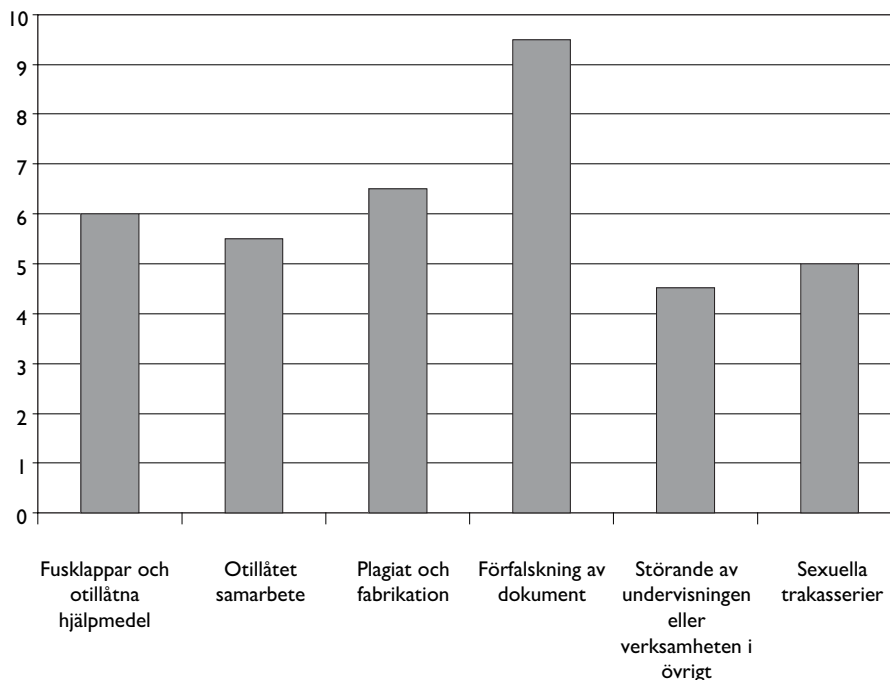

Notera att kategorin förfalskning av dokument särredovisas åren 2003, 2005 och 2006.

Fortsatt varierande påföljder mellan lärosätena

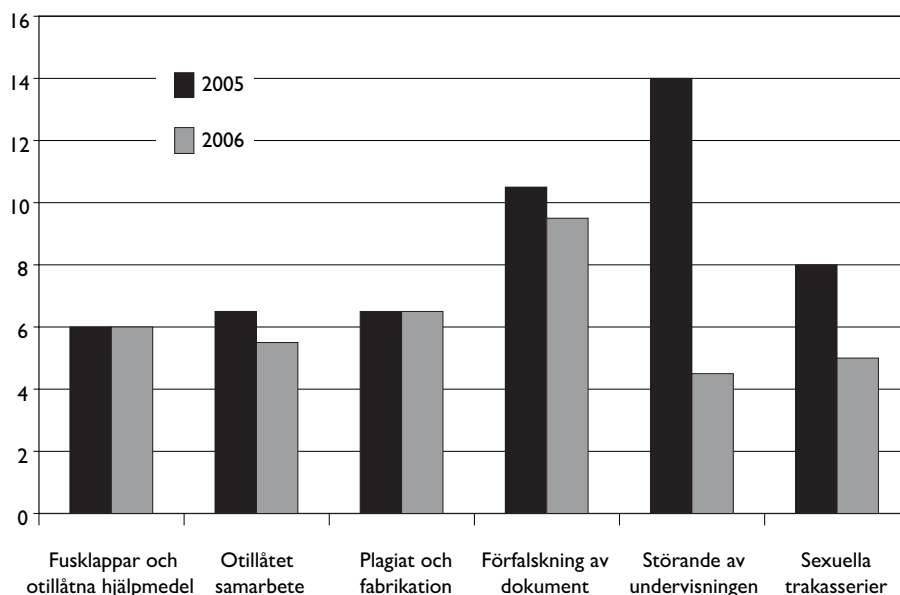
I årets genomgång finns, liksom förra året, även en beräkning av den genomsnittliga avstängningstiden beroende på typ av förseelse. I jämförelsen finns fall där ett stort material kopierats från Internet och andra fall där plagieringen omfattar en mindre del av det inlämnade arbetet. De allra flesta fallen verkar dock vara av liknande karaktär. Siffrorna bör därför kunna fungera som en vägledning när det gäller avstängningstidens längd, särskilt eftersom antalet ärenden i de tre kategorierna med flest antal avstängda studenter (de tre staplarna längst till vänster i diagram 6) är omfattande. Se diagram 6, där även de enskilda lärosätena Chalmers tekniska högskola och Högskolan i Jönköping ingår.

Diagram 6. Genomsnittlig avstängningstid i veckor för disciplinärenden vid statliga och enskilda lärosäten år 2006.

Den genomsnittliga avstängningstiden för de tre mest förekommande kategorierna är cirka sex veckor, vilket är ungefär detsamma som 2005. Se diagram 7. (Även i detta diagram ingår de enskilda lärosätena Chalmers tekniska högskola och Högskolan i Jönköping).

Diagram 7. Genomsnittlig avstängningstid i veckor för disciplinärenden vid statliga och enskilda lärosäten åren 2005–2006.

Den enda egentliga skillnaden är att den genomsnittliga avstängningstiden för störande av undervisningen eller verksamheten i övrigt gått ned markant. Antalet ärenden i denna kategori är dock så få att det inte går att dra några generella slutsatser. En avstängningstid om sex veckor är också vad professor emeritus Nils Jareborg förordar som lämplig period (jämför Högskoleverkets skrift *Disciplinregler – konferens 16 oktober 2002*, som finns tillgänglig på Högskoleverkets hemsida, www.hsv.se). Vid påtagligt förmildrande omständigheter av personlig art kan även två eller tre veckor motiveras som en lämplig period enligt professor Jareborg.

Vid de flesta lärosätena är avstängning en mycket vanligare disciplinåtgärd än varning. Vid ett fåtal lärosäten är dock förhållandet det omvända. De allra flesta ärendena i disciplinnämnderna vid landets lärosäten är av liknande karaktär. Det borde därför inte finnas någon större skillnad mellan lärosätena vare sig vad gäller val av disciplinåtgärd som avstängningstidens längd.

Antalet disciplinärenden varierar mellan lärosätena

Hur många disciplinärenden som olika lärosäten har haft under år 2006 framgår av tabell 1 och diagram 8 och 9.

Av tabellen framgår även hur stor andel av antalet helårsstudenter som har gjort sig skyldig till disciplinförseelser på respektive lärosäte.

Liksom tidigare år finns det anledning att understryka att det inte finns något som talar för att det skulle "fuskas" mer på ett lärosäte som har många disciplinärenden. Flera av de lärosäten som har ett större antal ärenden använder såvitt framgår just de söktjänster som finns att tillgå för att upptäcka plagieringsfusk. Detta i kombination med stor uppmärksamhet hos lärarkåren

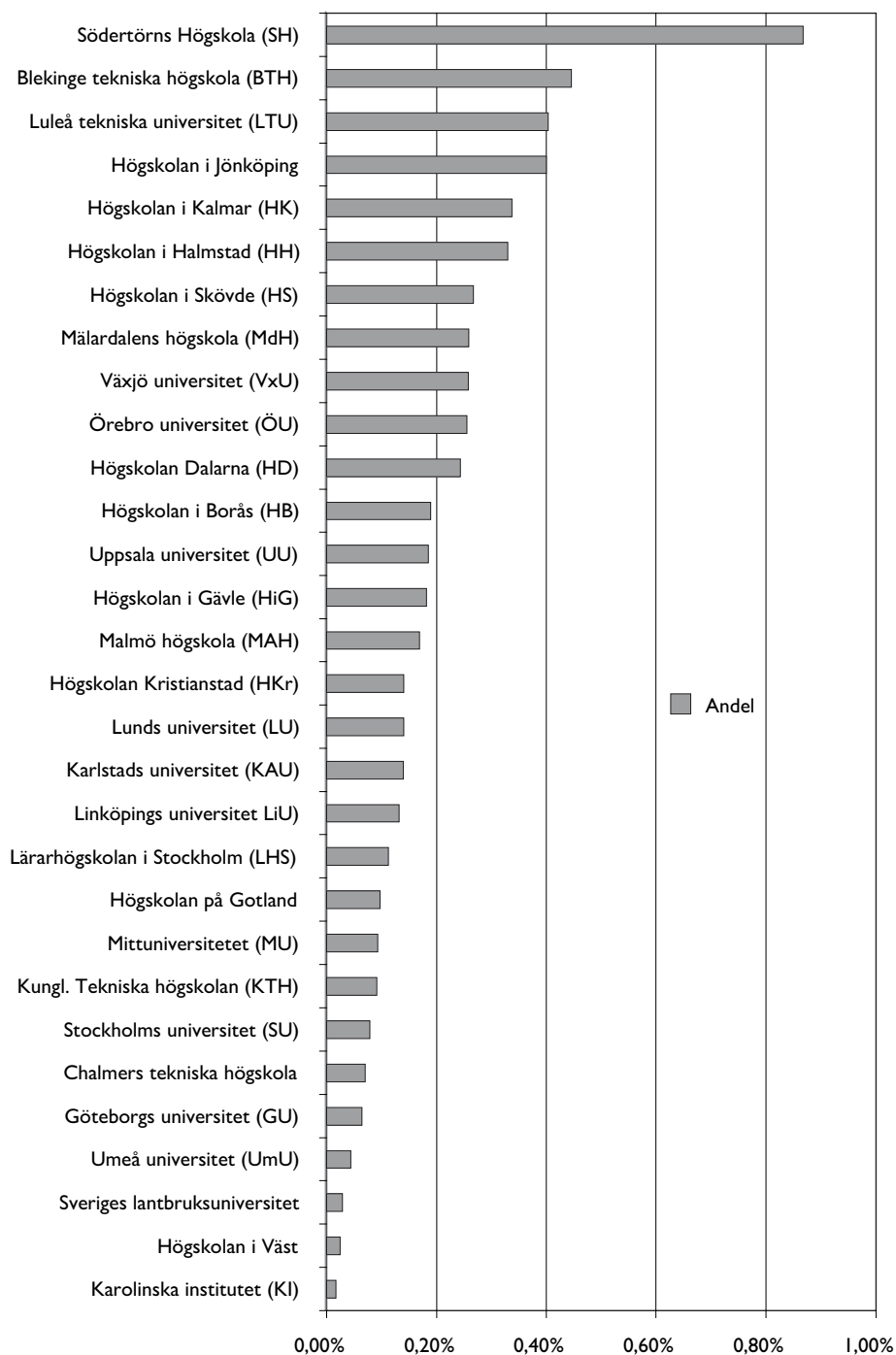
medför att fler fall av plagiering upptäcks. De påfallande få fallen vid vissa lärosäten torde snarast tala för att dessa inte givit plagieringsproblematiken den uppmärksamhet som krävs.

Följande högskolor har (liksom år 2005) inte fattat några beslut om avstängning eller varning år 2006: Danshögskolan, Dramatiska institutet, Gymnastik- och idrottshögskolan, Konstfack, Kungl. Konsthögskolan, Kungl. Musikhögskolan i Stockholm, Operahögskolan, Teaterhögskolan i Stockholm och Handelshögskolan i Stockholm. En förklaring till att studenter vid just dessa lärosäten sällan eller aldrig blir föremål för en disciplinär åtgärd är dock sannolikt inte bristande uppmärksamhet, utan att antalet studenter är lågt eller mycket lågt.

Tabell I. Avstängningar och varningar per lärosäte år 2006.

	Andel	Totalt	Kvinnor	Män	Avstängningar	Varningar	Helårsstudenter
Blekinge tekniska högskola (BTH)	0,45%	16	0	16	13	3	3 586
Göteborgs universitet (GU)	0,06%	16	8	8	16	0	24 814
Högskolan Dalarna (HD)	0,24%	13	4	9	13	0	5 344
Högskolan Kristianstad (HKr)	0,14%	7	1	6	6	1	4 954
Högskolan i Borås (HB)	0,19%	10	4	6	7	3	5 291
Högskolan i Gävle (HiG)	0,18%	11	3	8	5	6	6 050
Högskolan i Halmstad (HH)	0,33%	17	7	10	11	6	5 152
Högskolan i Kalmar (HK)	0,34%	20	5	15	11	9	5 927
Högskolan i Skövde (HS)	0,27%	11	4	7	2	9	4 117
Högskolan i Väst	0,02%	1	0	1	1	0	4 026
Högskolan på Gotland	0,10%	2	0	2	1	1	2 053
Karlstads universitet (KAU)	0,14%	11	2	9	3	8	7 880
Karolinska institutet (KI)	0,02%	1	0	1	1	0	5 850
Kungl. Tekniska högskolan (KTH)	0,09%	11	1	10	10	1	12 094
Linköpings universitet (LiU)	0,13%	23	8	15	22	1	17 403
Luleå tekniska universitet (LTU)	0,40%	29	7	22	27	2	7 190
Lunds universitet (LU)	0,14%	37	13	24	35	2	25 518
Lärarhögskolan i Stockholm (LHS)	0,11%	7	4	3	7	0	6 217
Malmö högskola (MAH)	0,17%	18	9	9	16	2	10 665
Mittuniversitetet (MU)	0,09%	7	4	3	3	4	7 520
Mälardalens högskola (Mdh)	0,26%	21	9	12	17	4	8 116
Stockholms universitet (SU)	0,08%	17	8	9	17	0	21 571
Sveriges lantbruksuniversitet	0,03%	1	0	1	0	1	3 451
Södertörns högskola (SH)	0,87%	55	30	25	48	7	6 339
Umeå universitet (UmU)	0,04%	7	4	3	6	1	16 013
Uppsala universitet (UU)	0,18%	39	13	26	10	29	21 102
Växjö universitet (VxU)	0,26%	19	7	12	17	2	7 378
Örebro universitet (ÖU)	0,25%	22	7	15	21	1	8 638
Högskolan i Jönköping	0,40%	27	10	17	26	1	6 732
Chalmers tekniska högskola	0,07%	6	0	6	5	1	8 563
Riket	0,17%	482	172	310	377	105	279 554
Andel kvinnor/män med avstängningar eller varningar			36%	64%			
Andel kvinnor/män av helårsstudenter i riket			60%	40%			

Diagram 8. Andel disciplinärenden per lärosäte år 2006 (antal disciplinärenden/antal helårsstudenter).

Fler män än kvinnor blir föremål för disciplinåtgärd

I år har Högskoleverket för första gången även granskat om andelen personer som blir föremål för disciplinåtgärd skiljer sig mellan män och kvinnor. Cirka 60 procent av studenterna i Sverige utgörs av kvinnor. Trots detta utgör andelen kvinnor som blivit föremål för en disciplinåtgärd endast 36 procent eller, uttryckt i antal studenter, 172 av 482. Männerna, som alltså motsvarar cirka 40 procent av studenterna, utgör hela 64 procent av dem som blivit föremål för en disciplinåtgärd, eller uttryckt i antal 310 av 482. Se tabell 1. För att kunna bedöma om denna skillnad är en ren tillfällighet eller om det helt enkelt är så att kvinnor fuskar mindre än män krävs det granskningar över flera år.

Högskoleverkets avslutande kommentarer

Antalet ärenden i disciplinnämnderna fortsätter att öka, även om ökningsstakten har minskat. Antalet studenter som blivit föremål för en disciplinåtgärd vid de statliga lärosätena har ökat med 8 procent mellan åren 2005 och 2006. Mellan åren 2004 och 2005 uppgick ökningen till 13 procent och mellan åren 2003 och 2004 till hela 59 procent.

Antalet avstängda studenter på grund av plagiering har fortsatt att öka och stora delar av ökningen av antalet avstängda studenter år 2006 beror på att flera fällts till ansvar för just plagiering. En förklaring till att fler studenter blir föremål för en disciplinåtgärd på grund av plagiering kan vara att allt fler högskolor använder sig av olika söktjänster för att jämföra det material som lämnas in av studenter med det som redan finns på Internet och andra källor. Högskoleverket har i tidigare genomgångar antagit i att uppmärksamheten kring just plagieringsproblematiken skulle kunna få antalet ärenden att minska. Så har dock inte blivit fallet.

Högskoleverket kommer mot bakgrund av det allt mer ökande problemet med plagiering att den 1 juni 2007 hålla en konferens för anställda vid universitet och högskolor om just plagieringsfusk. Tyngdpunkten på konferensen kommer att bli hur man med pedagogiska strategier kan förebygga fusk. Att enbart med repressiva åtgärder komma åt plagieringsfusket tycks, i ljuset av det ökande antalet ärenden, inte räcka. Vikten av att lärosätena informerar studenterna om vad som gäller kring plagiering kan inte nog understrykas.

